

5165.
Vesilahti.

Löydöt, jotka intendentti A.O. Heikel teki kesäkuun 19 ja heinäkuun 11 päivän välillä suorittamissa kaivauksissa Kirmunkarmun kalmistossa Vesilahdella. Tähän kuuluu kartta, johon tässä luettelossa viitataan. Lisäksi 2 kiviesinettä, toinen Pirkkalasta, toinen Vesilahdelta.

Tutkimus alkoi kuorimalla maakamaraa kokonaisuutena missä sitä vielä oli eheänä. Turpeet tarkastettiin käsissä ja raapittiin käsilapioilla, jonka jälkeen ne kasattiin isoimpien kivien päälle tahi ennen tutkittuihin paikkoihin (niinkuin alaan I-II). Jo tässä työssä löydettiin muutamia esineitä (sormus 44, keihäänkärki 6, sittaa y.m.). Kummun läntisellä puolella olevaa tasaista maata tutkittiin näin s.o. kuorimalla kamaraa, mutta siinä oli savi heti ruohon alla, jotta se havaittiin pitelemättömäksi maaksi. Sentehtä jätettiin maata kääntämättä kummun eteläisellä ja kaakkoisella reunalla, jossa kyllä oli isojakin kiviä, mutta maaperä oli heti savinen ja liikuttamaton. Tämä saviperäinen tasainen maa ulottui idässä maantielle saakka, jolla alalla maata koeteltiin siellä täällä, kunnes tavattiin vähän sekoitettua ja pideltyä maata. Tällöinen pidelty ala tavattiin myös kummusta itäkaakossa maantien varrella. Siinä oli ensinnä suuri kivi (silmäkivi A kartassa) ja sen kaakkoispuolella useitakin isompia kiviä, jotka muodostivat 2 metrin laajan, matalan ja melkein maantasaisen roukkion (á la Päiväniemi). Tässä oli

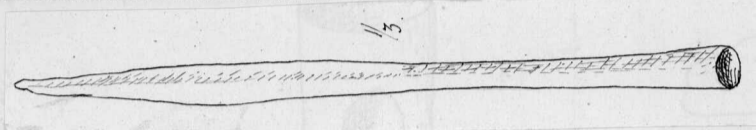
5165.

Vesilahti.

hiiliä ja myös vähän poltettuja luita. Tästä roukkiosta löydettiin seuraavat esineet (1-5):

Kartassa 19-23.

1. Putkikeihäänkärki, 28 sentim:n pituinen.

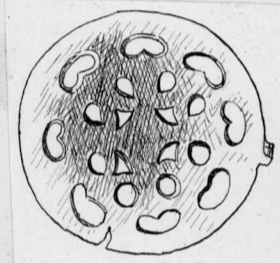

Se löydettiin 3 miehen nostaman kiven alta, jossa myös oli paljon hiiliä.

K.20.

2. Pronssinen kupurasolki saman kiven alta. Litteäksi litistetty kiven painosta. Ensinnä havaittiin edellinen keihäs, joka oli kiven kyljessä enemmän.

K.21.

3. Kovasimen kappale, joka tästä roukkiosta löydetyistä esineistä kaikkein ensinnä havaittiin maaperäisten kivien ohessa.

K.19.

4. Spiraalikierteinen sormus pronssista (4 kierrosta).

K.22.

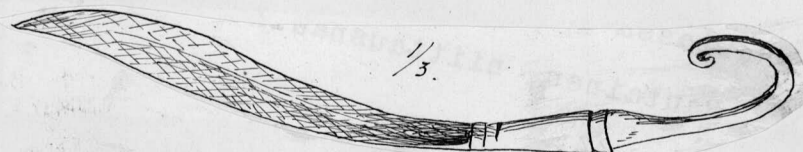
5. Viskari, joka ilmestyi multaa (roukkion ja lähimmän ympäristön) seulotessa.

K.23.
(valok.5649)

Muut löydöt olivat:

6. Keihäänkärki, ruoto koukussa, terä myös väärästetty. Heti kamaran alla.

K.3.

5165.
Vesilahti.

7. Keihäänkärki, josta ruoto puuttuu.

K. 30.

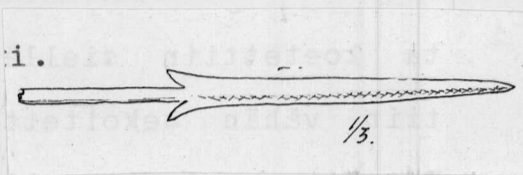
8. Eheä keihäänkärki.

K. 32.

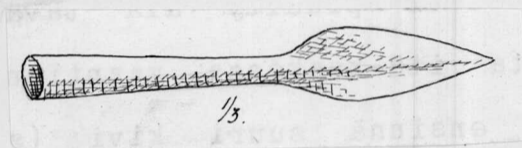
9. Keihäänkärjen kärki.

K. 31.

10. Putkellinen keihäänkärki. (Kts. N° 49)

K. 28.

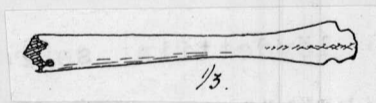
11. Kappale keihäänterästä, raut.

K. 57.

12. Putkellinen keihäänkärki, terä pilalla.

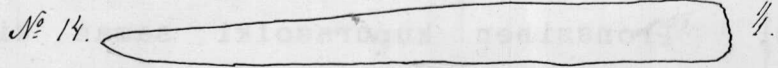
K. 33.

13. Kappale raut. keihäänkärjen putkesta

K. 13 a.

14. Arv. raut. keihäänkärjen ruoto.

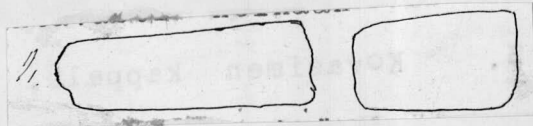
15. S:n N° 15.

Seulasta.

16. 2 rautapätkää, nähtävästi keihäänkärjen terästä.

S:n

5165.

17. Kaksi raut. keihäänkärjen kärkeä.

Seulasta.

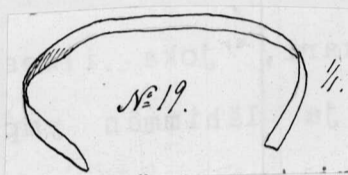
Vesilahti

18. Hopeainen ja kullattu miekankahvan nuppi.
Löydetty seulotessa mustaa multaa erään
kukkulakiven luoteispuolelta. Samasta mul-
lasta löydettiin

K.63.

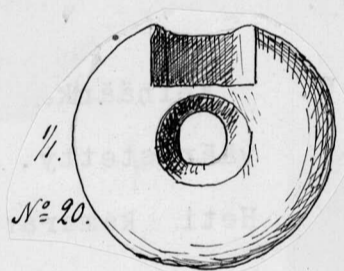
19. pronssinen nauha,

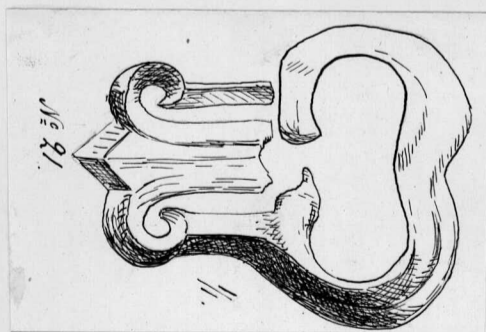
K.63.

20. Pronssinen nuppi (pyöränmuotoinen(miekankah-
vasta. Seulotessa löyd.

K.42.

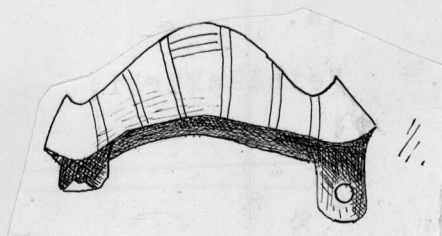
21. Pronssinen vyösolki (2 kpl). Kartassa 43.

K.43. (valok.8352)

22. Rautainen niittausnaula. K:ssa 44.

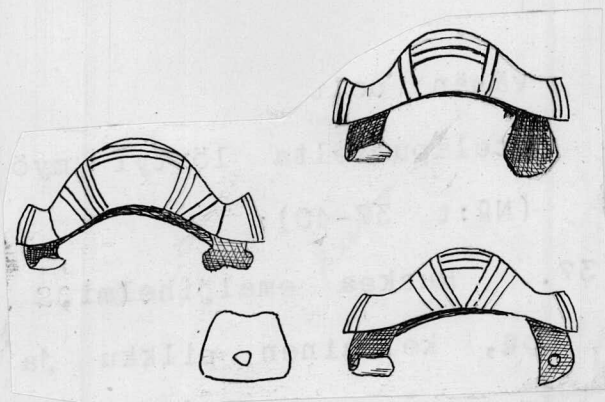
K.44.

23. Pronssinen kaarisolki . K.37.

K.37.

5165.

Vesilahti

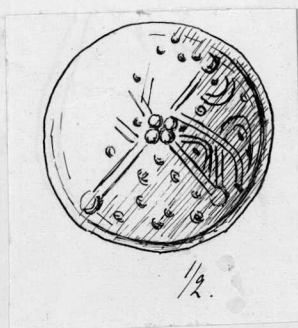

24. Pronssinen kaarisolki. K. 38. K.38.

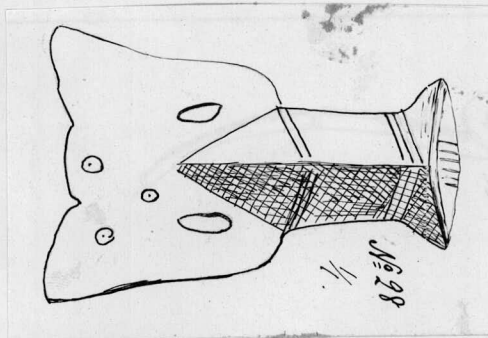
25. S:n K:ssa 40. Kiven (kts. karttaa) pohjois- K.40.
puolella oli vain poltettu-
ja ihmisen luita. K. 10.

26. S:n k. 39. K.39.

27. Pronssinen kupurasolki 8:lla nastalla K.34.

28. Ravunmuotoinen kaarisolki. K:ssa 36 a K.36 a.

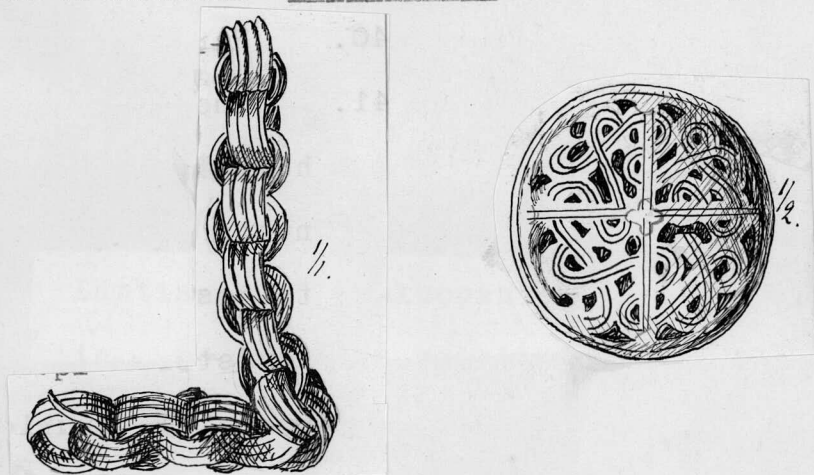

29. Kappale pronssisista rintaketjuista, joissa
liitteet spiraalikierteiset K:ssa 41.
(Edellisen soljen ohessa n:ot 7 ja 8- Kartassa 30,32).

5165.
Vesilahti.

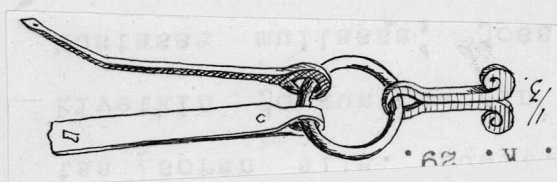
30. Pronssinen kupurasolki. Kartassa 35.

K.35.

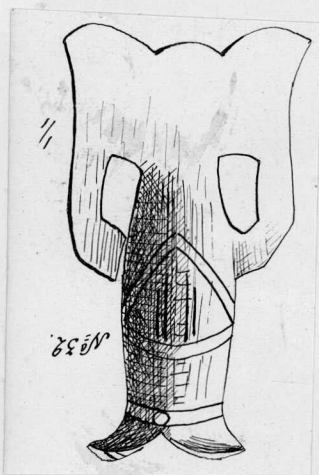
31. Ruoskan rautoja . K. 29.

K. 29.

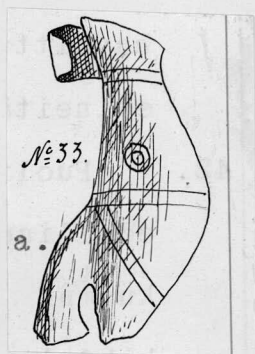
32. Siivellinen kaarisolki, kravunmuotoinen, pronssinen. Palin puuttuu. K. 51.

K. 51.

33. Kappale samanmuotoisesta soljesta. K. 51.

K.51.

5165.
Vesilahti

34. Kaksi katkelmaa (alkuaan yksi), jotka kuuluvat edelliseen tahi toiseen samallaiseen solkeen. K. 51.

N:o 34.

35. Kaksi rautaista ketjunliitettä. K. 50.

K. 50.

Suuren kiven B eteläpuolelta raapittua multaa seulotessa löytyi Knutpyhän aikuinen (kts. N° 50) hopearaha (kartassa kohdalta 36). Tässä paikassa oli verraten vähän poltettuja luumuruja. Saman kiven eteläpuolelta löytyi myös seuraavat esineet (n:o 37_40):

36.-----

37. Ruskea emaljihelmi, jossa on yksi isompi, keltainen pilkku ja kaksi pienempää samaväristä pilkkua. K. 14.

K.14.

38. Pieni, sininen kaksoishelmi. K. 26.

K.26.(valok. 5649)

39. Puoliympyräinen pronssilaaka. K. 13.

K.13.

40. Rautapalin. K. 15.

K.15.

41. Eheä mosaikihelmi, kaksi litistynyttä helmeä samaa laatua, toistakymmentä sulanutta helmimurua sekä muutamia muruja keltaisesta, ruskeasta ja sinisistä helmistä

5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu).

- löydettiin itäisen perunakuopan itäkaakkois-
puolelta suurien kivien välistä ja alta.

Tähän kohtaan oli, niinkuin kuopan muille-
kin sivuille, heitetty soraa kuopasta sitä
kaivettaissa, jotta tässä oli mustaa multaa
soran alla. Luultavasti olivat sanotut ki-
vetkin jonkun verran jo ennen siirretyt.
Mustassa mullassa, jossa helmet olivat, ei
havaittu poltettuja luumuruja eikä muita
esineitä.

(Kts. karttaa
69.)

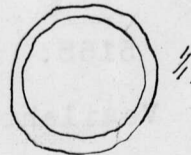
42. Puolikas samanlaisesta helmestä, kuin edel-
lisessä n:ossa kuvattukin, löydettiin kummun
länsipuolelta multaa seulotessa kohdalta,
joka kartassa on merkitty n:olla 2. Tällä
puolella mäkeä ei ollut poltettuja luumu-
ruja, vain sittaa ja mustaa multaa.

Läntisen perunakuopan länsipuolelta
löydettiin, paitsi jo mainitut esineet
n:ot 13,30 ja 42, seuraavat n:ot 43-45;

43. Joukko saviastianpalasia kivien kolosta ja
suuremman kiven nurkan alta. K. 16. (Kts. e-
dempänä 127-129).

44. Tasavartinen pronssisormus. Löydettiin kama-
ran alta (turvetta raapittaissa). Seudulla
sittaa. K. 1.

K. 1.

45. Spiraalikierteinen pronssisormus, johon kuu-
luu $7\frac{3}{4}$ kierrosta (nyt kahdessa kappalees-
sa). Löyd. pari metr. alempana mäenrinteestä,
seulotessa. Kartassa 17.

K. 17.

K. 17.

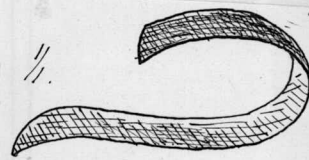

5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu).

46. Kappale spiraalikierteisestä sormuksesta, 2 kierrosta. Kohdalta 24 poltettujen luitten ohessa.

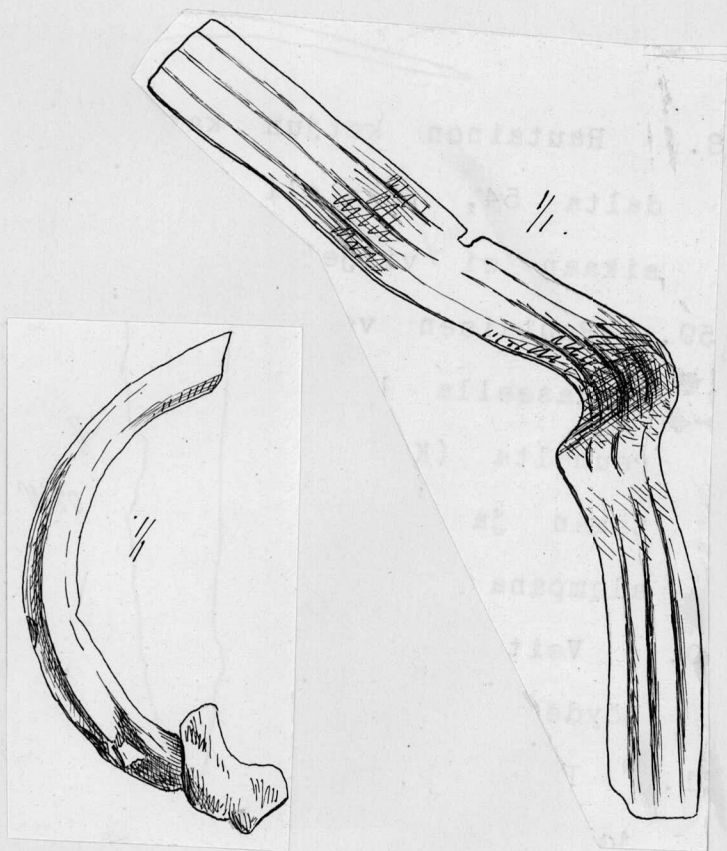
K.24.

47. Rannerenkaan puolikas, , pronssisesta levystä, pintapuolelta uurteinen. Löydetty kohdalta 25 poltettujen luitten ohessa.

K.25.

48. Rannerengas. pronss., tasaleveä, uurteinen, arv. K. 27. Tulessa epämuodostunut. Ollut samaa muotoa kuin ed. puolikas. Kohdalta 27.

49. Hevosenkengänmuotoisen soljen katkelma, 6-kanttisesta pronssivartaasta. Tulessa ollut. Kohdalta 28. (Kts. n:o 10).

50. Raha, hopeainen, löydettiin seulasta mullassa, joka oli otettu ison kiven eteläpuolelta kohdalta 36. Se on annettu maisteri O. Alceniusen hoitoon ja on hän lukenut sen

5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu)

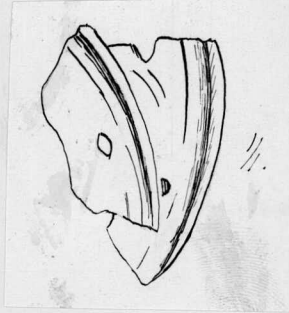
kirjoitukset seuraavasti:

ainj

K.36.

+ LANT REX DANOKY X + LIOFVINILVNDIN

51. Kaksi kappaletta pronssisesta kupurasoljesta. K.45.
Pellon mullasta seulotessa (K.45).

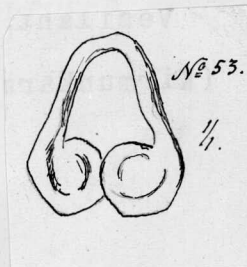

52. Pronssinen kaarisolki kahdessa kappaleessa K.46.
samasta (46) pellosta.

53. Rautalevy samasta pellosta (K.47).

(K.47)(valok.5649).

54. Pätkä ketjusta, tehty (10:stä) yksinkertaisesta pronssirenkaasta samasta pellosta (K.48).

K.48.

5165.

Vesilahti

(Kirmunkarmu)

kuusi

5165:54.1/1.

5165:55. 1/1.

55. Rautainen vaateneula, katkelma. Samasta pellos- K.49.
lostasta (K.49).

56. Rautaveitsi, ruoto puuttuu. Samasta pellos- K.52.
tasta (K.52).

57. Rautaneula.
D:o (K.53).

K.53

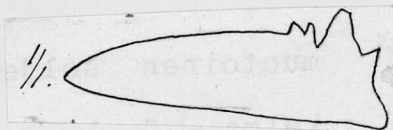
58. Rautainen ketjunktannatin. kohdalta 54, joka K.54.
oli osana pitkään aikaan ei viljelystä pel-
lostasta. (valok. 56
" 5649).

59. Rautaisen veitsenterän katkelma. Toisella te- K.18.
räaseella lyöty hampaille. Löydetty tien -
reunalta (K.18). Tämä tiereuna oli jyrkkä,
tämän ja kohdan 61 seuduilla pari metriä
alempana mäen yläreunaa.

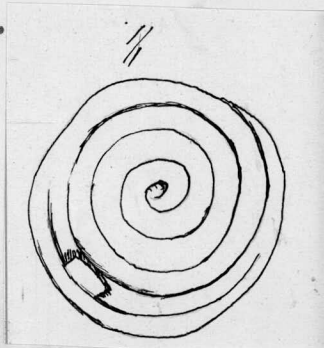

5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu).60. Veitsenterä ,
katkelma, raut.

K.55.

Löydetty mäen kukkulalta kohdalta 55.

61. Pronssivartaasta tehty kiekko (pyörä), joka
laidassa olevasta reiästä on arv. riippunut
ketjussa. K. 56.

K.56.

62. Pronssisolitus remeliä varten. Vanhan pellon
mullasta (59).

K.59.(valok.8352).

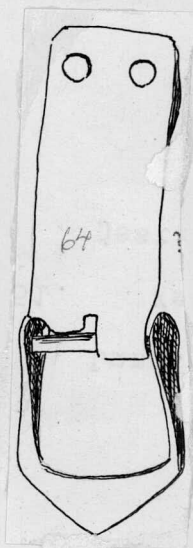
63. Kappale ympyriäistä pronssivarrasta. K.60.

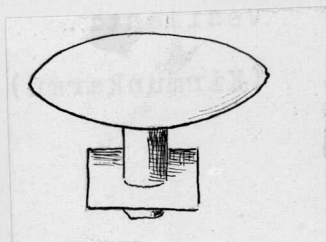
K.60.

64. Pronssinen vyösolki (ilman palinta)lynnä kah-
denpuolista solituslevyä kaksi kappaletta ja
toisessa levyssä kahdella niittausnaulalla
kiinnitetty nahkapalanen. Löydetty mäen
kukkulalta kohdassa 61.

K.61.

65. Rautainen niittausnaula, löydetty yhteydessä
edellisen kanssa (61).

K.61.

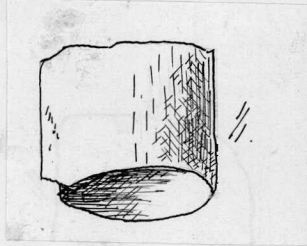
5165.

Vesilahti

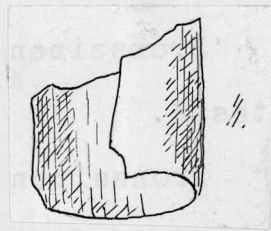
(Kirmunkarmu).

66. Rautainen niittausnaula, mutta sen pää on K.61.
ainoastaan 23 mm laaja, samasta paikasta.

67. Rautainen solitus, kenties veitsen tuppea K. 62.
varten. Löydetty vanhasta potaattimaasta
(K.62).

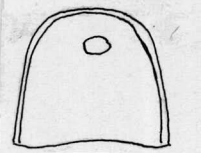

58. S:n , mutta vaillinainen.

K.62.

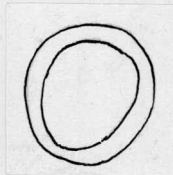
69. Pronssinen solitus remelin päätä varten. K.64.
Yhdellä niittausnaulalla. Löydetty kohdalta (valok.8352).
64 mäen kukkulalla.

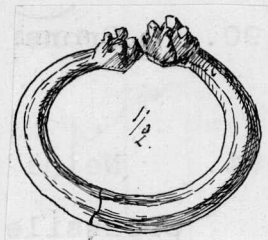
70. Toisella sivulla korkeaselkäisen pronssinau- K.65.
han pätkä. Pit. 48 ja lev. noin 9 mm. Löydet-
ty kohdalta 65.

71. Pronssinen spiraalikierteinen sormus, lähes K.66.
2 kierrosta. Löydetty kohdalta 66.

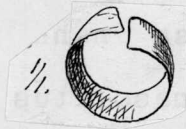
72. Pronssinen hevosenkengänmuotoinen solki. Pa-
lin puuttuu. Kahdessa kappaleessa. Löytö-
paikka kohdalla 67.

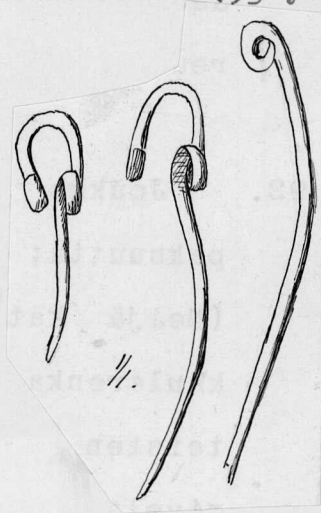
5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu)

73. Pronssisormus, tasaleveästä kiskosta tehty.
Kohdalta 68.

74. Yksitoista soljen palinta, 9 rautaista ja 2 pronssista ; useimmat katkelmia. Löydetty seulotessa mäen etelärinteestä (53 y.m.).

Kappale hienoa pronssilankaa; pronssinen rengas-soljen paljin; 1 eheä rautainen tasavartisen tai ravanmuotoisen kaarisoljen paljin, 5 katkonaista samantyyppistä paljinta; 1 rautainen rengas-soljen paljin(?); 2 katkonaista rautavarrasta, joiden toinen pää muodostaa silmuksen.

75. Rautainen ketjunnäppäri. Löydetty seulotessa.

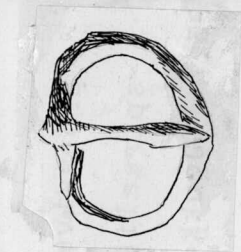

76. Ketjun liitteitä, joista yksi rengas. Raut. Seulotessa.

77. Rautainen vyösolki. Seulot.

(valok. 5649).

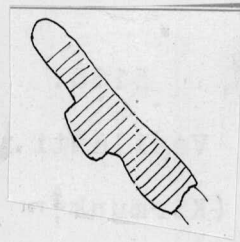

78. Pronssivarras, jonka ympäri on pronssilanka. Seulot.

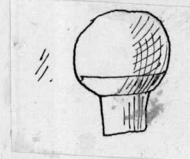
5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu)

79. Rautavarras, jonka ympäri on punottu pronssilanka. Seulot.

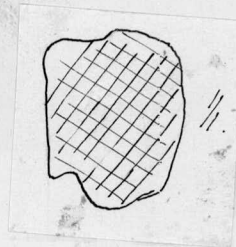
80. Metallinuppi, kuuluva arv. kaarisolkeen. Uudenaikainen (?) pieni profileerattu nappi.

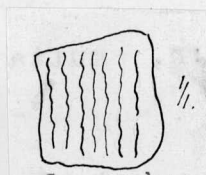
81. S:n , mutta pienempi.

82. Pronssilevy, jossa on ristikkoornamentti.

83. Pronssisen rannerenkaan katkelma. Seulotesa.

84. Pronssirenkaan katkelma.

85. Katkelma pronssisesta kaularenkaasta, joka on punottu 4:stä säikeestä.

5165.

86. Pronssinen solitus.

(valok.8352).

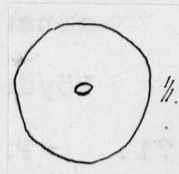
Vesilahti

(Kirmunkarmu)

87. Ympyräinen laatta, tehty rautalangasta.
(vrt. 58).

88. Kupurainen nappisolitus. Kantaa.

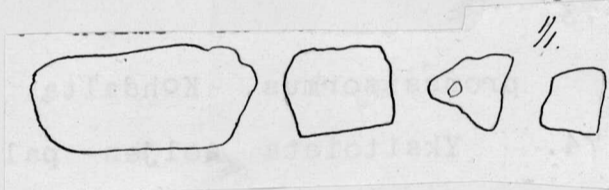
89. Kaksi kupuraista nappisolitusta.

kuvaa

90. Pronssinen eläimenpää.

91. Neljä katkelmaa kaksinkertaista pronssilevyä,

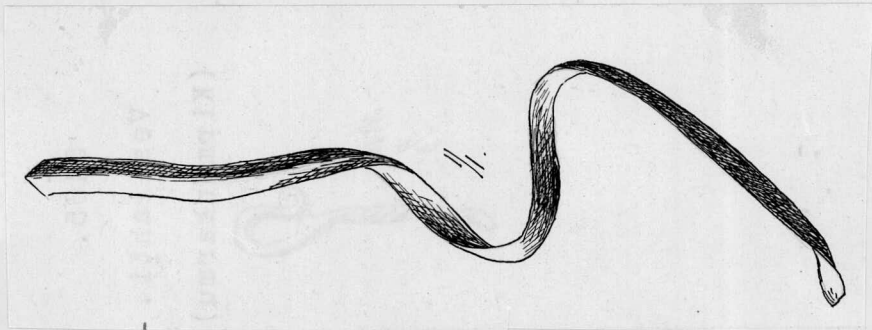
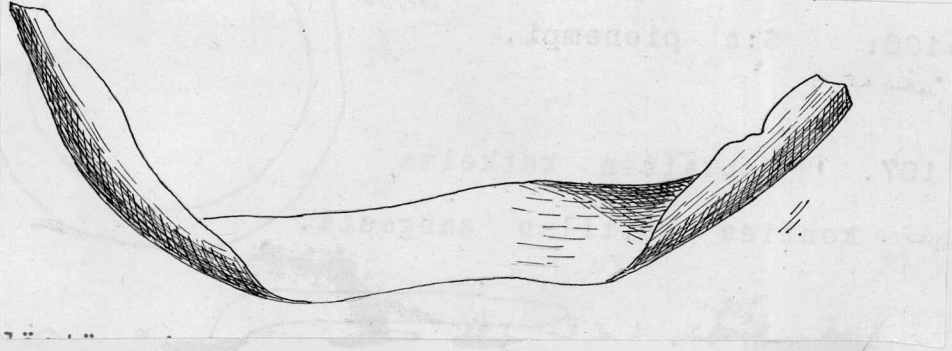
niittausnauloilla. Kahdessa nahkaa(?). Kolme on ollut reunasolitusta.

92. Joukko pronssilangan(pieniä)pätkiä eri paksuutta; osaksi spiraaleissa. (Neljä katkelmaa samanlaisesta pronssisesta kaularenkaasta kuin nr 85; spiraalikierteisten pronssilankojen muodostamaa käädynnivetä; katkonainen spiraalikierteinen pronssinen sormus; 7 eri paksua väännettyä pronssivarrasta, joista ainakin osa kuuluu spiraalisormuksiin.

93. Joukko pronssilangan ja levyn pätkiä eri suuruutta. Tässä vieressä kuvattu kapea nauha löydetty kohdalta 9, muut mäen eteläisestä rinteestä. Näiden esineiden joukossa on katkelma ohuesta rannerenkaasta ai-

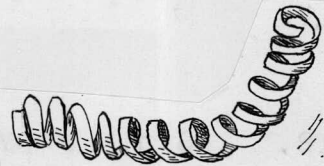
5165.
Vesilahti
(Kirmunkarmu).

nakin 7 katkelmaa spiraalikierteisestä ran-
nerenkaasta samaa tyyppiä kuin Aspelin,
Muinaisj. 1584 sekä katkelmia pronssikatti-
lasta tai vadista.

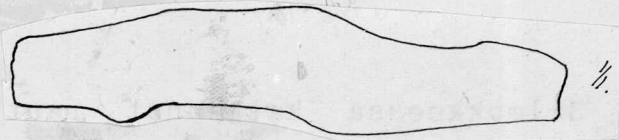

94. Pronssiketjun pätkiä. Liitteet ovat olleet yksinkertaisia renkaita.

95. Joukko pronssispiraaleja.

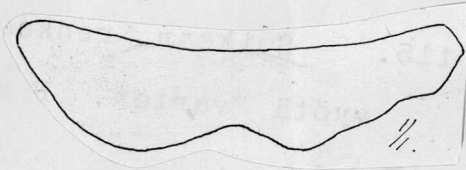

96. Joukko sulanneita pronssikappaleita.

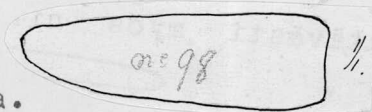
97. Puukonterän katkelma, ilman nirkkoa.

98. Puukonterän nirkko.

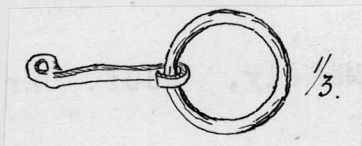

99. Arv. puukonterän katkelma.

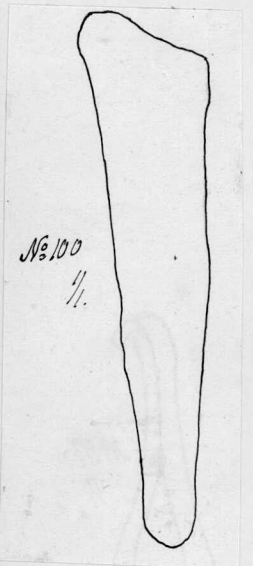
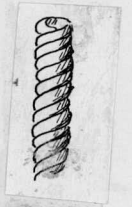
100. Ruoto kenties puukosta.

101. Rengas ja suitsinrauta, kuolaimista. Löyd. kohdalta 5.

5165
Vesilahti
(Kirmunkarmu)

K. 5.
(valok. 5648).

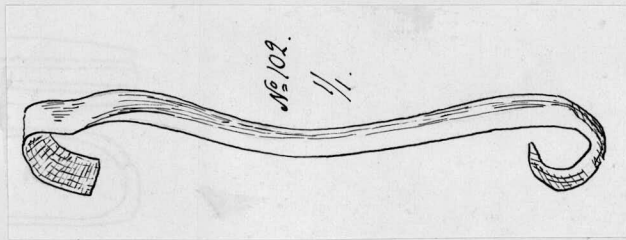
5165.

Vesilahti

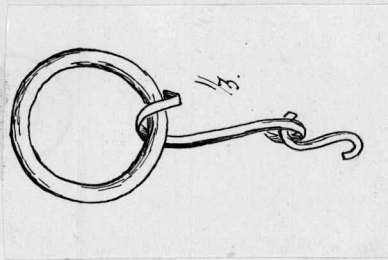
(Kirmunkarmu)

102. Suitsinrauta kuolaimista. Löydetty kohdalta K. 4.(valok.5648).

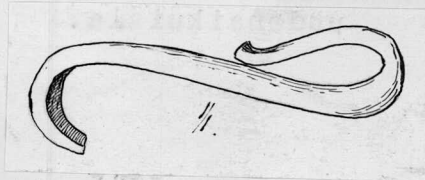
4.

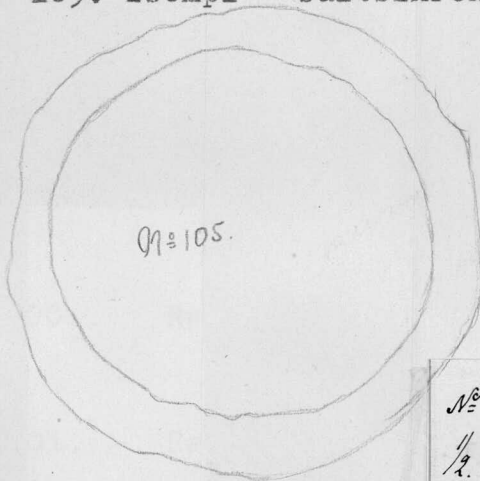
103. Rengas ja 2 suitsinnauhaa kuolaimista. (valok.5648).

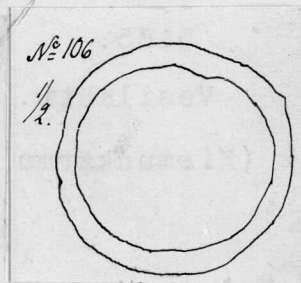
104. Rautainen suitsinnauha kuolaimista. (valok.5648).

105. Isompi suitsinrenkas. (valok.5648).

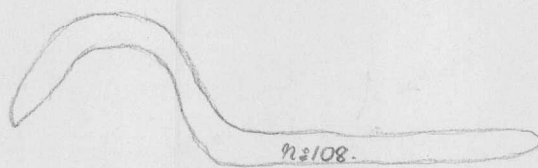
106. S:n pienempi.

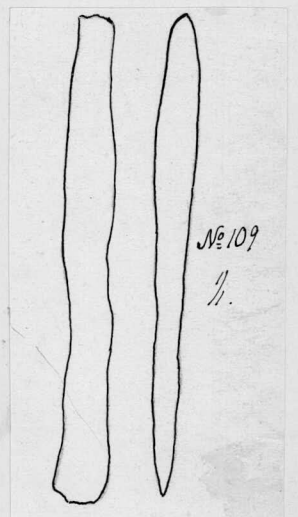
(valok.5648).

107. Rautainen katkelma kenties kattilan sangas-
ta.

108. Rautainen vaateneula.

109. Rautainen nuolenkärki (?).

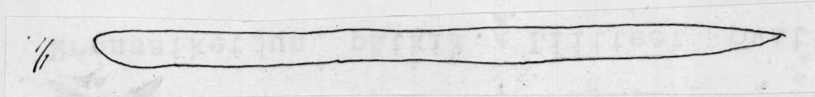

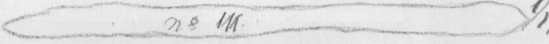
5165.

Vesilahti.

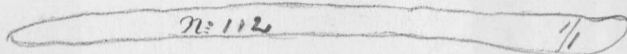
(Kirmunkarmu)

110. Rautainen nuolenkärki (?). Poikkileikkaukseltaan 4-kanttinen.

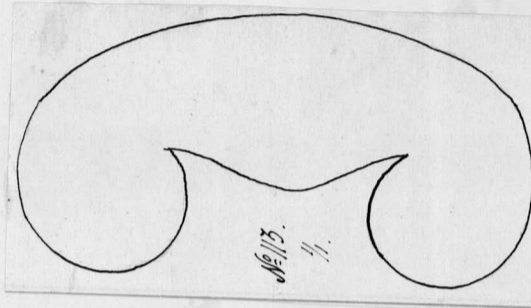

111. Rautapuikko.

112. S:n , ympyriäinen ja katkennut.

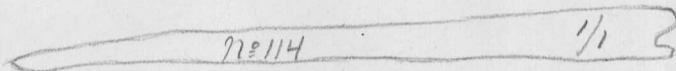
113. Rautasolitus yhdellä naulalla.

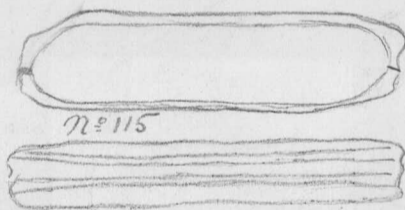
(valok.5649).

" 15587.

114. Silmukkeessa katkennut rautapuikko. Nähtävästi myös nirkko katkennut.

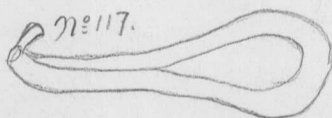

115. Soikea renkaanmuotoinen solitus vyötä varten. Rautaa. Kahdessa kappaleessa.

116. Rauta, katkennut silmukkeessa.

(valok.5649).

117. Määrly, raut. arv. uudenaikainen.

(valok.5649).

118. Joukko rautaesineitä , niinkuin nauvoja (myös hevosenkenkää varten), rengaskatkelmia (kenties vaateneuloistakin)y.m. Arv. vanhaa ja uutta tavaraa.

(valok.5649).

5165.
Vesilahti
(Kirmunkarmu).

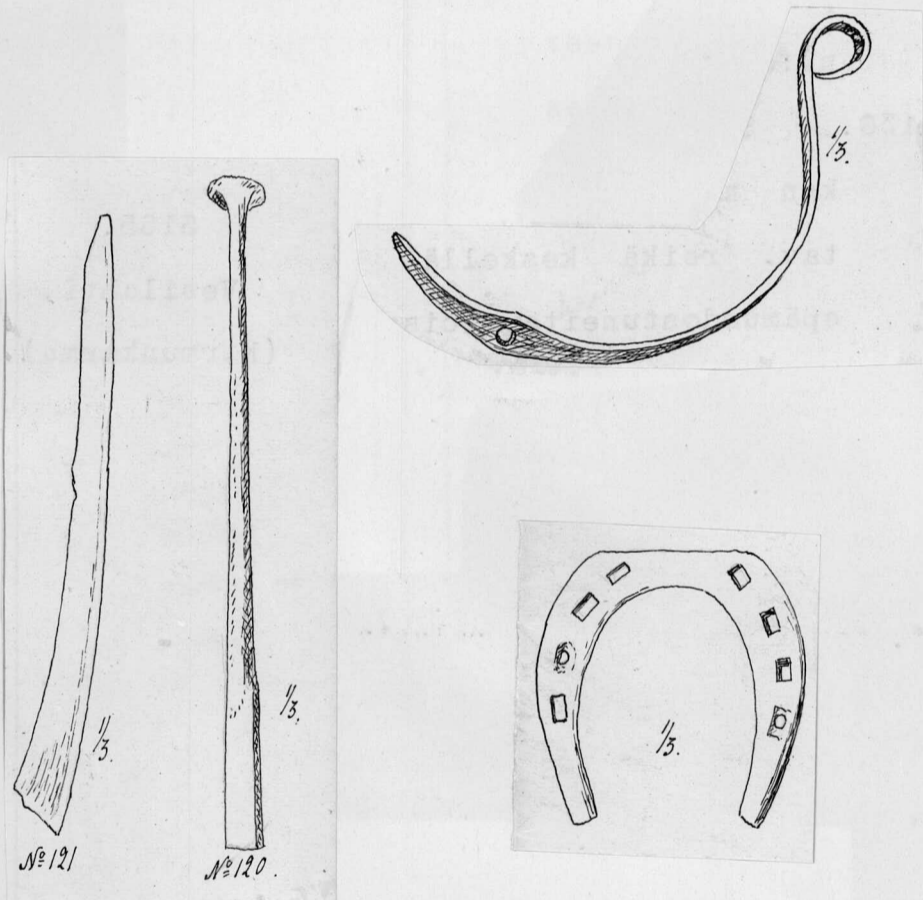
119. Joukko rautanauhoja ja levyjä, arv. uuden-
aikaisia.

120. Katkennut porarauta, arv. uudempi aikuinen.
K.58.

K. 58.

121. Sirpin teräkatkelma, uudempaa mallia.

122. Käyrä rauta, joka muistuttaa rattaiden
astuinrautaa. Katkelma.

123. Hevosenkenkä, jossa ei ole hokkia, siis
ei uusinta mallia, joll'eivät hokit ole
poiskuluneet. Kohdalta 11 s.o. pellon rajal-
ta-

K. 11.

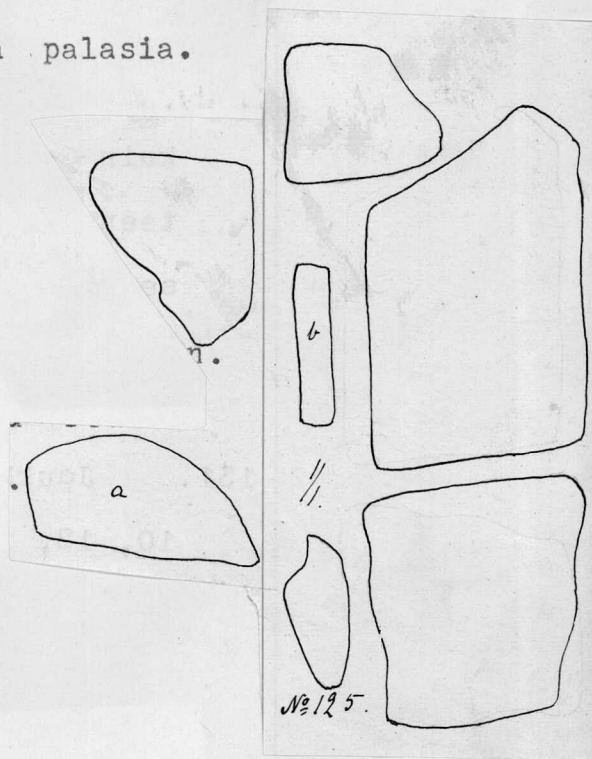
5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu).

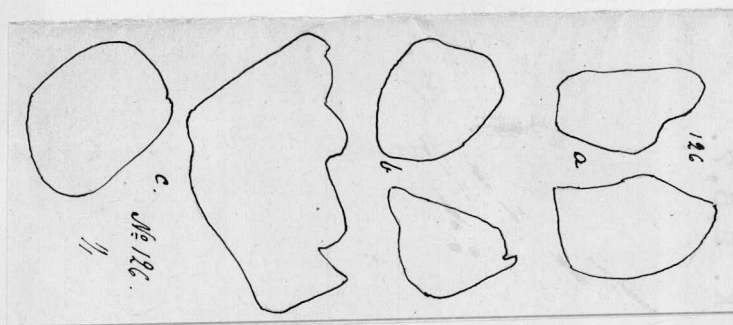
124. Tinapalanen, joka nähtävästi on ollut jonkun ruodon ympäri, sillä sen sisässä lienee vieläkin raudan ruostetta.

№ 124.

125. Seitsemän liuskamapalasta, useimmat latuskaisia, yksi (b) krihvelinmuotoinen. Yhdellä (a) on pyöreäksi hiottu reuna. Muut lienevät kovasiemen palasia.

126. Kaksi näkinkengän palasta (a), kaksi piikiven kappaletta (b) ja kaksi möhkälettä sulanutta valkoista lasia (?).

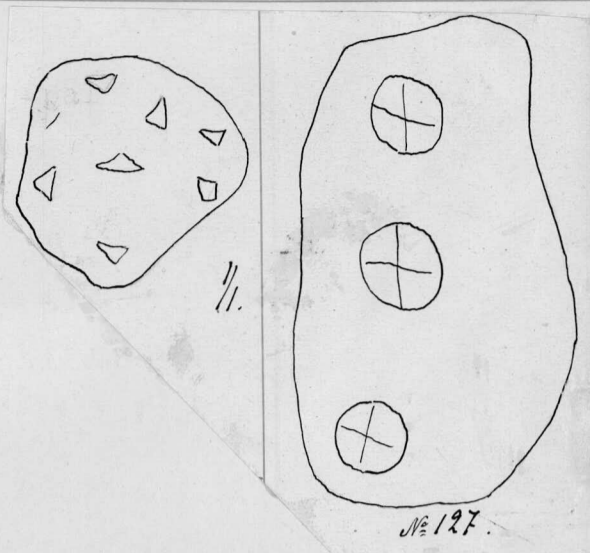

127. Kaksi orneerattua saviastianpalasta. Isomassa palasessa on kolme pyöreätä figura, kukin jaettuna kolmeen osaan. Pienemmässä on kolmiosiraatteja.

5165.

Vesilahti

(Kirmunkarmu)

128. Suurijoukko koristamattomia saviastianpalasia.

129. Pienempi joukko saviastianpalasia, löydetyt Tyynelän puoliselta maantienreunasta. (Edelliset (127-128) ovat ent. Amnelin palstalta, mutta toisista paikoista kuin n:ossa 43 mainittu).

130. Suurijoukko savesta poltettuja, tiirikanmuotoisia olleita esineitä, joissa on tav. reikä keskellä. Tulessa enimmäkseen epämuodostuneita toisella puolella, kun toinen puoli tav. on sileä ja tiilenkarvainen. Luultavasti seppä on niitä käyttänyt palkeitensa pillin suussa, jotta toinen puoli näistä esineistä on ollut käännettynä tulta ja ahjoa vasten ja siitä syystä on tullut enemmän sitan näköiseksi kuin toinen puoli. Nämät esineet löydettiin vielä pienemmissäkin palasissa kuin on talteenotettu kummun läntisen rinteen alaossa kohtien K.2, 6, 7, 2 ja 6-7 välisiltä seuduilta, kuitenkin suuremmassa määrässä kohdan 2 puolelta. Tässä oli myös paljon hiilensekaista maata.

131. Joukko poltettuja luita, kohdilta 8, 10, 12, 14, 24, 25, 30, 36 a, 37-38 varsinkin.

5165.

Vesilahti
(Kirmunkarmu).

132. Joukko polttamattomia luita.

Läntisestä pellosta ja läntisen perunakuopan pohjoispuolelta löytyi kokonainen hevosenraato, jonka päälle oli ladottu joukko kiviä (kartassa merkittynä). Raadon alta löytyi myös yksi hevosen kenkä nykyaikuista mallia, josta päättäen hevonen oli tähän haudattu yksi tai kaksi ihmispolvea sitten, vaikkei kukaan näistä tutkimuksissani olleista tiennyt siitä mitään.

Pirkkala

133. Tasataltta, lattea, kapeanlainen, niskalta katkennut ja poikkiurulle (toiselta kyljeltä kahdelle sellaiselle) sahattu tai hiottu tummaa liusketta, mitoilta 69, 33, 12 mm. Löytänyt Miina Kristiina Sankkila talon maalta Matikkala nimisestä mäestä perunakuoppaa tehdessä.

Vesilahti

134. Reikäkivi (värttinänpyörä?), reikä pieni, kummaltakin puolen hakattu, vuorilaji graniittia, mitat 68 x 69,5, vähyys 27,5 mm. Löytänyt poika Johannes Lindgren palstatilan pellosta Vesilahden Kirkonkylässä kuokkiessa kes. 1907.

5166.

Suomusjärvi

Keräilijä Kustaa Suomentähden lähetys, lunastettu 4 p. syysk. 1908 6:- mklla.

1. Kirves, viistoteräinen, skandinavilaista mallia, ruskeanharmaata liusketta, teränsuu